

LUOMUKERUU- ALUEIDEN SERTIFIOINTI

JAMK 8.2.2017, JYVÄSKYLÄ

BIRGITTA PARTANEN
RURALIA-INSTITUUTTI

HELSINGIN YLIOPISTO

LUOMUMETSISTÄ MONEKSI -TIEDOTUSHANKE 2015 - 2017

- Etelä-Savossa toteutetaan Luomumetsistä moneksi –hanke, jossa tiedotetaan metsien luomusertifioinnista ja selvitetään sen merkitystä metsien monikäytön, keruutuotteiden jatkojalostuksen ja matkailun kannalta
- Luodaan alueelle sopivaa toimintamallia keruualueiden selvitykseen ja ylläpitoon
- Toteutus: Helsingin yliopiston Ruralia-instituutti yhteistyössä Suomen Metsäkeskuksen kanssa
- Rahoitus: Etelä-Savon Ely-keskus Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta.

HELSINGIN YLIOPISTO

LUOMUKERUUTUOTTEET

Luomukeruuotteisiin kuuluu luonnonvaraiset ja puoliviljellyt marjat (tärkeimpiä), sienet ja yrtit sekä erikoisluonnontuotteet, mm. terva, mahla, pettu, turve, pihka ja luonnon kosmetiikka- ja koristemateriaalit. **Luomua keruuotteet ovat vain silloin, kun koko ketju on luomuvalvonnassa.**

LUOMUSERTIFIointi EI ESTÄ METSÄNHÖITOÄ

- Kiellettyjä ovat juurikäävän torjunta urealla, kemiallinen heinäntorjunta ja tietyt kemialliset lannoitteet (ne, jotka eivät ole sallittujen listalla) .
- Sallittuja ovat tuhkalannoitus, juurikäävän torjunta harmaaorvakalla sekä luomukasvintuotannossa sallitut lannoitteet (esim. YaraVita Bortrac), maanparannusaineet ja kasvinsuojeluaineet.
- Kielletyillä aineilla käsiteltyt **alueet** rajataan pois luomusta siirtymäajaksi
- **Luomusertifiointi ei estä toteuttamasta tarvittavia metsähoitotoimenpiteitä talousmetsässä.**

MAHDOLLISUUDET EDETÄ

- Tilojen liittyminen itse valvontajärjestelmään
 - Luomutilat, metsätilat
- Selvittäjän kokoamat laajat luomukeruualueet
 - Sopimuksellinen toiminta (ns. vanha menetelmä)
 - Sopimuksellisuus ei välttämätöntä (ns. uusi menetelmä)

KERUUALUEIDEN LIITTÄMINEN VALVONTAAN

Toimija	Toimijalle asetettavat vaatimukset
MENETELMÄ 1: KOLMANNEN TAHON SELVITYS	
Keruualueen selvittäjä	Hankkii luotettavat tiedot alueen luomukelpoisuudesta Liittyy alkutuotannon valvontajärjestelmään (Ely-keskus)
MENETELMÄ 2: KOLMANNEN TAHON SELVITYS, SOPIMUKSELLINEN	
Keruualueen selvittäjä	Hankkii luotettavat tiedot alueen luomukelpoisuudesta Laatii sopimukset maanomistajatahojen kanssa Liittyy alkutuotannon valvontajärjestelmään (Ely-keskus)
MENETELMÄ 3: MAANOMISTAJA LIITTÄÄ OMAN KERUUALUEEN VALVONTAAN	
Maanomistaja/metsätila	Liittyy alkutuotannon valvontajärjestelmään (Ely-keskus)
Maanomistaja/luomutila	Liittää omistamansa keruualueet olemassa olevaan luomuyksikköön (Ely-keskus)
Keruutuotteiden ostotoiminta	
Keruutuotteiden ostaja	Liittyy elintarvikkeiden valmistuksen valvontajärjestelmään (Evira) Voi ostaa luomumarjaa poimintaehtoihin sitoutuneelta poimijalta
Poimija	Sitoutuu luomupoimintaehtoihin Ei liity valvontajärjestelmään

KUSTANNUKSET

Luomuun hakeutuessa tulee maksuja

- rekisteröinnistä (110,00 €)
- valvontamaksusta, joka koostuu perusmaksusta (113,50 €) ja tarkastusmaksusta (91,00 €/h).
- Jatkossa vuosittainen maksu koostuu pelkästä valvontamaksusta (perusmaksu + aikaperusteinen tarkastusmaksu).
- Järjestelmään voi liittyä milloin vain, kuitenkin vähintään 1 kk ennen tuotteen (esim. koivun mahla) keräämistä.
- Vastaavasti järjestelmästä voi erota milloin vain.

[https://www.evira.fi/globalassets/yhteiset/luomu/valvonta/luomu-hinta2015_kooste .pdf](https://www.evira.fi/globalassets/yhteiset/luomu/valvonta/luomu-hinta2015_kooste.pdf)

HELSINGIN YLIOPISTO

LOMAKKEET

Hakemus luonnonmukaisen tuotannon valvontajärjestelmään liittymiseksi (Luomuvalvontalomake 1):

https://www.evira.fi/globalassets/yhteiset/luomu/luomun-lomakkeet/ilmoitus-valvontaan-liittamiseksi_16_fi.pdf

Hakemus luonnonvaraisten kasvien keruualueen liittämiseksi luonnonmukaisen tuotannon valvontajärjestelmään (Täydennyslomake 1 c):

https://www.evira.fi/globalassets/yhteiset/luomu/luomun-lomakkeet/ilmoitus-valvontaan_keruu_16_fi.pdf

Ilmoitus keruutuotannon vuosisuunnitelmasta:

https://www.evira.fi/globalassets/yhteiset/luomu/luomun-lomakkeet/tiedonhaut/82862_luomuvalvontalomake_13_fi.pdf

Siirtymäajan lyhentäminen (Luomuvalvontalomake 9):

https://www.evira.fi/globalassets/yhteiset/luomu/luomun-lomakkeet/hakemus_3_9_rinnakkaisviljely_siirtymavaiheen-lyhentaminen.pdf

HELSINGIN YLIOPISTO

HYVÄT ESIMERKIT JA ONNISTUMISET

- Kamparsin luomutila keruualueen selvittäjänä

<http://proluomu.fi/varsinais-suomeen-ensimmainen-luomumetsa/>

- Yritysten tarpeista syntyneet luomukeruualueet

<https://www.arcticbirch.fi/>

- Yrityksen oma sertifiointi

www.tertinkartano.fi

<http://www.ts.fi/uutiset/talous/3155126/Lahes+kaikki+Suomen+metsat+voit+aisiin+sertifioida+luomukeruualueiksi>

- Teollista talteenottoa, jatkojalostusta ja vientitoimintaa

<http://www.kiantama.fi/yritys/>

- Yhteistyö metsäyhtiön kanssa

www.nordickoivu.fi

HELSINGIN YLIOPISTO

Luomumustikkaa ja -kantarelleja jo tänä syksynä

Luomumustikkaa kerättiin jo tänä syksynä.

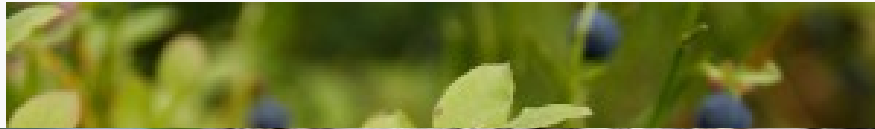
Luomusertifiointi kattaa kaikki metsästä saatavat keruutuotteet, ei pelkästään syötäviä kasvinosia. Keruutapa ei kuitenkaan saa vahingoittaa alueen luonnonvaraista kasvistoa.

Jaana Elon ja hänen naapureidensa luomumetsät ovat mänty- ja kuusimetsää, jossa on rehevä aluskasvillisuus. Luomualue sisältää

myös pienen suoalueen ja muutaman koivikon. Metsänomistajat kaavailevat hyödyntävänsä luomumetsän antimista metsämarjojen ja tutuimpien sienien lisäksi ainakin mahlaa, koivunlehtiä ja kanervaa. Jouluksi saataneen jopa muutama luomujoulukuusi.

- Myimme jo tänä syksynä omassa tilapuodissa ja paikallisen Reko-ruokapiirin kautta luomumustikoita ja luomukantarelleja. Jatkossa luomukeruutuotteita on tarkoitus jalostaa myös pidemmälle, Elo kertoo.

Luomumustikkaa ja -kantarelleja jo tänä syksynä

Luomusertifiointi kattaa kaikki metsästä saatavat keruutuotteet, ei

A large photograph showing a person's hand gently touching the textured bark of a birch tree trunk. The background is a soft-focus green forest. The text 'CRAFTED BY NATURE' is overlaid in large white letters across the center of the image.

CRAFTED BY NATURE

WHAT MAKES BIRCH SAP SPECIAL

tarkoitus jalostaa myös pidemmälle, Elo kertoo.

Mustikka

Vaccinium myrtillus

Karpalo

Vaccinium oxycoccos

Puolukka

Vaccinium vitis-idaea

Tyrni

Hippophaë rhamnoides

Mustaherukka

Ribes nigrum

Pihlaja

Sorbus aucuparia

Marja-aronia

Aronia mitschurinii

Lakka

Rubus chamaemorus

Punaherukka

Ribes rubrum

Variksenmarja

Empetrum nigrum

NORDIC KOIVU

ORIGINAL BIRCH SAP

[NORDIC KOIVU ORIGINAL BIRCH SAP](#) [NATURAL ORIGINS](#) [FOR HEALTHY LIFE](#) [WHERE TO BUY](#) [FEEDBACK](#)

NATURE'S OWN WELLNESS DRINK

Nordic Koivu birch sap - nature's own health drink is a clear and refreshing glassful of wellbeing. The tasty and delightful Nordic Koivu wellness drink is suitable for any time of the day. Have a glass of natural well-being to quench your thirst and to indulge your body.

ESIMERKKEJÄ ETELÄ-SAVOSTA

A dense forest of birch trees with white bark and green foliage, serving as a background for the text. The trees are tall and thin, with their white bark contrasting against the lush green leaves. The lighting is bright, suggesting a sunny day, and the overall atmosphere is serene and natural.

MAHLA YM. JUOMAT

- Puuvesien markkinat ovat vahvassa kasvussa
- Suomalaiselle mahlalle on kysyntää markkinoilla
- Luomu on itsestäänselvyys viennissä
- www.mahlaforest.com
- <http://view.24mags.com/mobilev/9712693fa262263826f90d693f677657#/page=23>

HELSINGIN YLIOPISTO

PAKURI JA ERIKOISSIENET

- Pakurikäävän koeviljelystä rohkaisevia tuloksia
- "kantোসienituloja" halutaan esimerkiksi lampaankäävästä, koivunkantosienestä, osterivinokkaasta ja lakkakäävästä
- LUKE: Sientenviljely biotalouden toimenpiteenä
- <https://www.luke.fi/projektit/sievi-paaprojekti/>

TERTIN KARTANO

- Matkailuyritys sertifioi itse metsänsä luomukeruualueiksi
- Hyödyntää sekä luomukeruuotteita tarjoiluissaan että luomun imagoarvoa
- Merkitystä etenkin kv-matkailijoille
- www.tertinkartano.fi

HELSINGIN YLIOPISTO

Keruuotteiden arvo nousee luomuleimalla

LISÄARVOA | Etelä-Savossa on luomusertifioitu 2 000 hehtaaria metsää. Tertin kartano halusi tuoda esiin raaka-aineiden puhtautta.

Elina Jäntti

Mikkeliläisen Tertin kartanon mailla voi sanoa olevansa luomumetsässä. Matkailu- ja ravintolayrityksen noin 200 hehtaarin metsäala sertifioitiin luomukeruualueeksi alkuvuodesta 2016.

Tertin kartanon isännän Matti Pylkkäsen mukaan luomusertifikaattia haettiin ulkomaisten asiakkaiden kiinnostuksen vuoksi.

– Aasialaiset matkailijat ovat kasvava asiakaskunta, ja heillä on kova kiinnostus Suomen luontoon ja suomalaisten luonnontuotteiden terveysvaikutuksiin. Tuotteiden luomumerkintä tuo heille oman painoarvonsa, Pylkkänen sanoo.

Muutoksia metsänhoitoon ei tarvittu.

– Uutta on ainoastaan se, että kirjanpitoon täytyy merkitä, miltä alueilta luonnontuotteita on kerätty.

HÄRKÄNIEMEN TUVAT

- Matkailuyritys, jota ympäröivät metsät luomukeruualueetta
- Luomuretkiä kv-asiakkaille, luomusta lisäarvoa
- Pakurinviljely aloitettu, pohdinnassa mahlan, kuusenkerkkien ym. hyödyntäminen pohdinnassa
- www.harkaniementuvat.fi

VILLIKKA

- Villikka kerää ja kuivaa luonnonyrtejä omilta luomukeruualueiltaan
- Siirtyminen luomuun kysynnän kautta
- Myös uusia suunnitelmia luomun hyödyntämiseen
- www.villikka.fi

HELSINGIN YLIOPISTO

PUHTAUS, AITOUS, LUOMU, VILLIYS MARKKINAVALTTEJA

SUOMESSA ON SUURI LUOMUKERUUALUE

Suomessa oli v. 2015 lopussa yhteensä
12,2 milj. ha luomukeruualueita.

Se on noin 30% koko maailman luomukeruuualasta (<http://www.fibl.org>)
ja noin 40 % Suomen maapinta-alasta! Ala olisi tuplattavissa.

**Meillä on valttinamme ainutlaatuinen puhtaus,
miksi emme kertoisi sitä maailmalle?**

HELSINGIN YLIOPISTO

LISÄTIETOJA

Luomumetsistä moneksi –hanke:

Projektipäällikkö Birgitta Partanen, Ruralia-instituutti

birgitta.partanen@helsinki.fi, p. 044 538 2248

Asiantuntija Marja Pulkkinen, Etelä-Savon ELY-keskus

marja.pulkkinen@ely-keskus.fi, p. 029 502 4073

Aluejohtaja Antti Heikkilä, Suomen metsäkeskus

antti.heikkila@metsakeskus.fi, p. 029 432 4602

Luonnontuotteet monipuolistuvissa arverkoissa, LUMOA – hanke ja Luomusertifiointilla lisäarvoa –selvitys (MMM)

Eija Vuorela, Suomen 4H-liitto, eija.vuorela@4h.fi, 0407151820

Luomuliiton mentorointi Jaana Elo, Luomuliitto

jaana.elo@luomuliitto.fi, puh. 044 222 0879

Miten sertifioida metsä luomukeruualueeksi?

<https://www.youtube.com/watch?v=SxDeXUwVrms>

HELSINGIN YLIOPISTO

KIITOS!